СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 123. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 28-го ТРАВНЯ 1949. — No. 123. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MAY 28, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки П'ЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

СЕНАТ СКРІПЛЯЄ СТАНОВИЩЕ СЕКРЕТАРЯ ОБОРОНИ

Вашингтон, 26 травня. — Сенат ухвалив одноголосно і передав палаті репрезентантів законопроєкт для обєднання збройних сил і для скріплення становища секретаря оборони. Таке обєднання заощадить теж більше ніж біліон долярів річно у видатках на збройні сили. У теперішнім виді бил містить такі важні постанови: 1. Скріплює владу секретаря оборони над трьома ділянками збройних сил і усуває дотеперішню систему повторювання одної й тої самої праці в кожній ділянці; 2. дає спроможність цивільному контрольорові наглядати над видатками збройних сил; 3. створює становище заступника секретаря оборони, а це вказує, що вже не буде окремих секретарів для армії, маринарки й повітряних сил; 4. установляє уряд голови спільного генерального штабу, як найвищої стратегічної установи — і загалом переміняє дотеперішню Краєву Військову Установу з провірного чинника до фактичного екзекутивного департаменту, у якому секретар оборони має не тільки загальну владу, але дає йому право „давати вказівки, виконувати владу і контролю" в цілому департаменті. Підчас дискусії в повному сенаті над цим законопроєктом поодинокі сенатори відтягнули різні поправки або більшість сенату їх відкинула, а прийняла тільки одну поправку, на підставі якої секретар оборони, за деякими засторогами, матиме право переносити офіцирів з однієї ділянки оборони збройних сил до іншої. — Законопроєкт був випрацьований на конференціях між найвищими військовиками, членами комісії Гувера для реформи адміністрації й сенатської комісії збройних сил.

ПЛЯНУЮТЬ ЗАКОНОПРОЄКТ ДЛЯ ВІДВЕРНЕННЯ КРІЗИ.

Вашингтон. — Група демодратів у сенаті внесе незабаром законопроєкт для спинення економічної депресії. Бил має назву „Законопроєкт про Поширення Затруднення з 1949 р." У ньому мають міститися проєкти прилюдних робіт, економічна розбудова приватними фондами і способи заради проти хвилевого безробіття в якійсь околиці. Передбачують федеральні безпроцентові позички у висоті $1,-300 на перенесення родин з безробітних околиць в інші. Для переведення пляну в життя мала б бути покликана Краєва Економічна Рада Кооперації. Автором билу є сен. Джеймс Е. Морей з Монтани.

ЛЮТЕРАНИ ПОЧАЛИ КАМПАНІЮ ЗА ДОПУЩЕННЯ ЛІКАРІВ ЗІ СКИТАЛЬЩИНИ.

Ню Йорк. — Лютеранська Служба для розселення в Злучених Державах почала кампанію за спровадження до Америки 2,500 лікарів, які перебувають тепер на скитальщині в европейських країнах. Тому, що в Америці відчувається недостача лікарів по малих містах і сільських околицях, лікарі зі скитальщини могли б зробити добру прислугу в таких стейтах, де можна дістати дозвіл на практику, як ось Небраска, Савт Дакота, Норт Дакота й ін. Ця служба плянує теж призбирати запевнення мешкання й праці для 7,000 партій.

СУДДЯ ГРОЗИТЬ УВЯЗНЕННЯМ ПІДСУДНОГО В ПРОТИ КОМУНІСТИЧНІМ ПРОЦЕСІ.

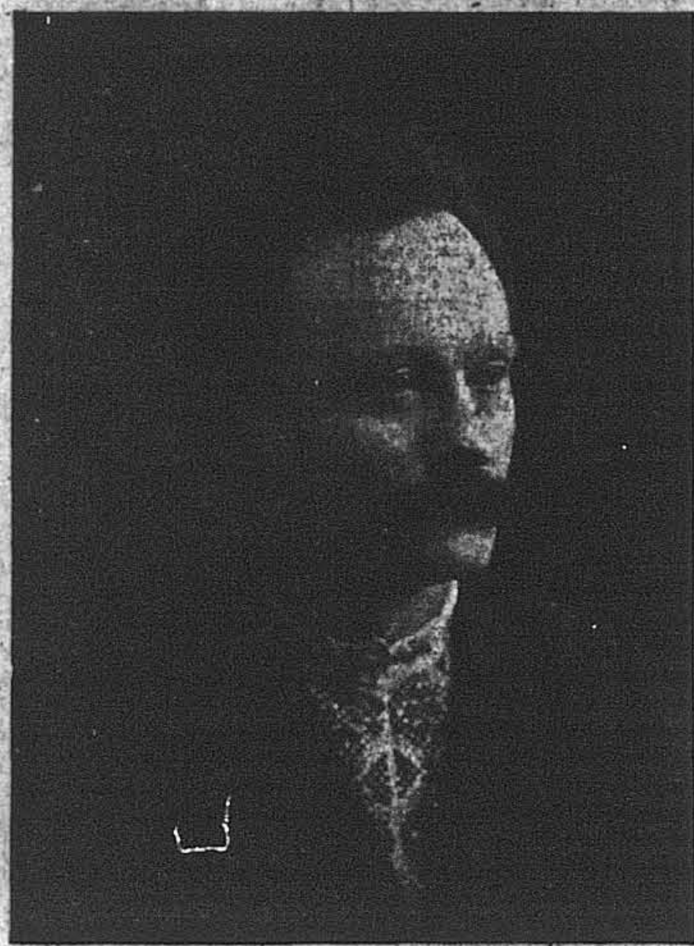
Ню Йорк. — Суддя Гаролд Р. Медіна, який проводить судовій розправі проти 11 головних комуністів, загрозив, що пішле підсудного Бенджамина Дж. Дейвиса до тюрми, коли він дальше буде висмівати судові зарядження і називати їх „глупими" й „смішними". Медіна висловив свою погрозу підчас дальшого переслухування обвинуваченого Джана Гейтса, редактора комуністичного щоденника „Дейлі Воркер". Гейтс, як свідок у своїй власній справі, доводив кільки добра робить Комуністична партія і намагався виказати це різними прикладами з недавньої історії. Коли він хотів перейти до зясування заслуг комуністів підчас революції, Медіна спротивився тому. Тоді підсудний Дейвис, радний міста Ню Йорку, почав кричати до судді, що його зарядження є смішні й глупі. У відповідь на це суддя загрозив, що замкне його до тюрми до кінця розправи і скасує його запоруку у висоті $5,000. Дейвис успокоївся. Крім Дейвиса брали участь у прозиванні судді ще й інші підсудні й адвокати і тому суддя перервав розправу аж до наступного тижня..

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ ОДОБРИЛА ПРОТИШПИГУНСЬКИЙ ЗАКОНОПРОЄКТ

Вашингтон. — Сенатська правнича комісія одобрила законопроєкт проти шпигунства й передала його повному сенатові до ухвали. Подібний бил перейшов теж в комісії палати репрезентантів. Бил передбачує: кару у висоті $10,000 або 10 років тюрми, або одно й друге, за неправне посідання тайних урядових документів. Урядовець має бути покараний такою карою, якщо він затаїть щезнення документу. Така сама кара жде тих, хто тільки укладає змову для шпигунства. Всі шпиги, які колись стояли на услугах чужинного уряду, або були до того заправлені, мають бути зареєстровані в Америці.

ГУБІЧЕВ МАВ ПРИ СОБІ ГРОШІ ПІДЧАС ЗУСТРІЧІ З ПАННОЮ КОПЛОН.

Вашингтон. — Агент Федерального Бюра Інвестигацій Роберт Р. Гренвил, виявив підчас переслухання в процесі проти Джудит Коплон, обвинуваченої в шпигунстві, що Валентін Ґубічев, з яким підсудна зустрічалася в Ню Йорку, мав при собі $125 в окремій коверті. Це були гроші в банкнотах по $20, $10 і $5. Крім тих грошей мав ще Ґубічев в кишені $4.25. Свідок не висловлював думки, на що були призначені гроші в коверті.

Встане славна мати Україна,
Щаслива і вільна,
Від Кубані аж до Сяна-річки
Одна, нероздільна.

Іван Франко.

НАЙКРАЩОЮ ЗАПОРУКОЮ МИРУ Є ЗАКОДОННА ПОЛІТИКА З.Д.А.—ДЖАНСОН

Ню Йорк, 26 травня. — Секретар оборони, Луїс Джансон, у промові до преставників товариств огневих забезпечень, зібраних на обіді в готелю Комодор, сказав, що на недалеку майбутність нема певної гарантії миру й тільки біжуча закордонна політика Злучених Держав має найкращу забезпеку перед вибухом війни. „Дальша генерація, завтра, як і вчора, може бути покликана до боротьби проти агресора" — остерігав секретар оборони. Ми можемо тільки використати наш дипломатичний хист і добру волю й енергію, зменшити можливість вибуху війни до мінімума і впевнитися, що коли б вона вибухла, наша країна буде приготована і доволі сильна, щоб здавити ворога так швидко, як це тільки можливе. Тому мусить і може бути така сильна Америка, щоб ніяка нація, яка плянує напад на нас, не могла осягнути успіху в своїх підступних плянах" — твердив Джансон. Опісля він пригадав, що План Маршала, Північно - Атлантійський Оборонний Договір і програма мілітарної допомоги нашим аліянтам є премією, яку ми платимо за обезпечення миру. Він дальше ствердив, що З.Д.А творять спілку з свободолюбними народами Европи, до якої кожний член спілки доплачує свою пайку.

БЕЛЬГІЙЦІ ВШАНОВУЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛЯГЛИХ.

Брюсель, 27. травня. — На одному з місцевих кладовищ бельгійці вшанували вчора американських поляглих в двох останніх світових війнах. В хвилюючій церемонії взяли участь високі представники бельгійської армії та американський військовий аташе.

ЗАВТРА „ГОМІН УКРАЇНИ" В КАРНЕҐІ ГОЛЛ

Завтра, в неділю 29-го травня в год: 2:30 після полудня, відбудеться у репрезентативній залі Карнеґі Голл велика імпреза „Гомін України", що її влаштовує Комітет Української Молоді митрополитальної округи Ню Йорку і Ню Джерзі для вшанування 300-річчя тріюмфального в'їзду гетьмана Богдана Хмельницького до визволеного ним Києва. В п'ятницю ввечорі відбулася ще генеральна проба цеї оригінальної імпрези, що своєю сміливістю та своїми розмірами мала б перевищити всі дотеперішні подібні виступи. У виконанні програми візьмуть участь найкращі артистичні сили переважно з-поміж молоді. Загальна кількість безпосередніх виконавців програми доходить до 100 осіб. Під час імпрези будуть виконані вперше нові композиції Михайла Гайворонського. Згідно з інформаціями, свій прихід на імпрезу заповіли вже теж численні американські приятелі українців та звеличники української культури. Українське громадянство Великого Ню Йорку та околиць виявило досі велике зацікавлення тим оригінальним святкуванням великої історичної річниці. Щоб уможливити громадянам прибути на час на імпрезу, деякі парафії — як довідуємося — пішли нашій молоді до тої міри назустріч, що навіть змінили та приспішили порядок відправ. З Фестивального Комітету звертають увагу, що імпреза повинна зачатися точно та прохають, щоби до цього достосувалося громадянство. Хто ще не купив білету вступу в передпродажі, той може його набути ще сьогодні, в суботу, та завтра перед імпрезою при касі в Карнеґі Голл. Дохід з імпрези призначений, як відомо, на рятунково-допомогову акцію ЗУАД-Комітету. Перед вступом на залю будуть в продажі теж великі, люксусово видані Програмові Книжки, з численними фотографіями та статтями на тему програми та її виконавців. Треба сподіватися, що загал нашого громадянства під кожним оглядом причиниться до того, щоби цей „Гомін України" пролунав з вільної американської трибуни якнайвеличавіше та якнайголосніше.

2,320,000,000 ЛЮДЕЙ У СВІТІ

Лейк Соксес, Н. Й., 27. травня. — Стастичне Бюро Об'єднаних Націй повідомило, що згідно з останніми даними в 1947 році було в цілому світі приблизно 2,320,000,000 людей. Обчислення зроблено на підставі переписів населення між 1937 і 1947 роками. В цих статистичних даних в дальшому виявляється, що населення Північної Америки в тому часі збільшилося зі 180,000,000 на 206,000,000, отже на 15%, тоді як населення Західної Европи, включно зі Західною Німеччиною, збільшилося в тому самому часі з 207,000,000 на 218,000,000, отже тільки на 6%.

ГУБЕРНАТОР ДЮЇ В ПАРИЖІ.

Париж, 27. травня. — Вчора прибув до Парижа губернатор нюйорського стейту, Тамес Е. Дюї, з дружиною. Їх прийняв французький міністер закордонних справ, Роберт Шуман, і опісля вони були гостями в місцевій американській амбасаді. Губ. Дюї задержиться в Парижі до понеділка, і опісля відлетить до Берліна, де огляне споруди американського повітряного постачання під час советської облоги цього міста.

МИРОВИЙ ДОГОВІР З ЯПОНІЄЮ СПІЗНЕНИЙ

Сан Франсиско. — Привіт від ген. Доглеса МекАртура, американського воєнного губернатора Японії, відчитаний на зїзді членів Торговельної Палати ЗДА, містить думку, що мировий договір з Японією спізнений. При його відчитанні додав від себе таке пояснення голова палати, Денніс МекЕвой: „У порівнянні з Европою проблема кінцевого наладнання з Японією є зовсім проста. Отже чому ми маємо наперед наладнувати найтруднішу справу, коли ми можемо наперед легко наладнати з Японією й так підготовити грунт для міжнародньої співпраці?" Інші промовці домагалися більш агресивної проти-офензиви проти комуністів в Японії. Вони радили проголосити японських комуністів як ворогів держави, бо ми поборюємо хуліганство в Японії занадто лагідними способами.

СОВЄТИ ДОМАГАЮТЬСЯ ПРАВА ВЕТА В СПРАВІ НІМЕЧЧИНИ

Париж, 27 травня. — На вчорашній сесії Ради міністрів закордонних справ чотирьох великодержав советський міністер Андрей Вишинський виступив з домаганням, щоби в пропонованій чотиро-державній Контрольній Раді Німеччини прийняти прінціп одноголосности в усіх справах, що означало б право вета для кожного. Державний секретар Дін Ачесон відразу виступив проти цеї пропозиції, стверджуючи на підставі досвіду в Раді Безпеки, що того роду засада відразу перерішувала б будь-яку практичну вартість такої Ради, що на неї „прінціпово" мали б погоджуватись всі заінтересовані країни. Вишинський з черги твердив про кращий розвиток та більший добробут в советській зоні Німеччини, не подаючи ніяких конкретних даних на піддержання цих тверджень. В дипломатичних колах вважається, що дотеперішні наради міністрів ще не заторкнули суті справи та що досі як західні союзники, так і Совєти намагаються тільки „випробувати грунт" та підготовити його до кінцевого „рішального" виступу.

СТРАЙК ЗАЛІЗНИЧНИКІВ В БЕРЛІНІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Берлін, 2 травня. — Поголоски про швидке задоволення Совєтами домагань урядників і робітників міської залізниці в Берлінї щодо виплати належної їм заробітної платні в західно-німецькій валюті виявилися докищо безпідставними і страйк на цьому тлі продовжується. Проте, залізничники вчора перевели зі зупинки на передмісті до кінцевої станції чотири американські пасажирські потяги, виразно заявляючи, що вони роблять це з вдячности за американське повітряне постачання під час советської облоги Берліна. Міністри західних великодержав в Парижі плянують звернутися до советського міністра з домаганням, щоби Совєти додержали і виповнили всі свої обіцянки щодо повного відновлення транспорту і комунікації між західними зонами і Берліном.

ІТАЛІЯ ЗНОВУ ВИДВИГАЄ СВОЇ ПРАВА ДО КОЛОНІЙ В АФРИЦІ.

Рим, 27 травня. — Італійський міністер закордонних справ, ґраф Карльо Сфорца, реферував вчора в парляменті міжнародне становище до колишніх італійських колоній, підкреслюючи при цьому знову італійські заслуги в їх господарському, культурному і політичному розвитку. Сфорца заявив, що Італія візьме під увагу всі інші пропозиції кінцевої розв'язки тої справи, якщо вони братимуть до уваги ці італійські заслуги та виправдані ними права і домагання.

ЗАПОВІДАЮТЬ БРИТАНСЬКО-ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ ДОГОВІР.

Лондон, 27 травня. — З поінформованих джерел тут заявляють, що британсько-ізраїльські господарські переговори в останніх днях зробили великий прогрес та що вже в скорому часі можна сподіватися остаточного оформлення і підписання відповідного договору між обома країнами.

СТРАЙКИ — НОВА ЗБРОЯ ПРОТИ ЦЕРКВИ В ПОЛЬЩІ.

Варшава, 27 травня. — Теперішній комуністичний уряд Польщі винайшов нову зброю в своїй боротьбі проти Католицької Церкви, що має велику популярність серед місцевого населення. Цим разом цею зброєю є страйки робітників в посілостях, що належать до Церкви. Як відомо, право страйку в „соціялістичній державі" є тільки на папері, а жорстока розправа комуністичної поліції та комуністичних страйколомів в Берліні зі страйкуючими залізничниками може послужити прикладом, як комуністи признають це право на практиці. За останні три роки не було ані одної згадка про будь-який страйк в „соціялістичній" Польщі, аж нагло комуністична преса почала широко розписуватися про страйки робітників в церковних маєтках та гостро атакуючи за це церковні власті. Загально вважається, що ця кампанія є підготовкою ґрунту до кінцевої розправи комуністичного уряду з Церквою, до якої вже дійшло в інших країнах советської „народної демократії".

МАСОВА ЧИСТКА КОМПАРТІЇ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Прага, 27 травня. — Тут продовжується конґрес комуністичної партії Чехословаччини, сьогодні єдино рішальної партії в советській „народній демократії" в тій країні. На вчорашній сесії премієр Антонін Запотоцкий жалівся, що в партії „ще досі не цілком вирівняно рахунок з усіми залишками капіталізму". Він в дальшому твердив, що „капіталістичні і реакційні елементи намагаються саботувати національне господарство" та що вони „розпалили б нову війну, якщоб могли". До яких розмірів просякнуті ще ряди комуністів „злочинними елементами", може посвідчити повідомлення другого їхнього провідника, Сланського, що протягом минулого року з партії „вичищено" 107,133 членів. Сьогодні ця партія в Чехословаччині мала б нараховувати 2,311,066 членів, в тому 522,685 в характері кандидатів в члени.

БУДУВАТИМУТЬ КАНАЛ МІЖ ДУНАЄМ І ЧОРНИМ МОРЕМ.

Букарешт, 27 травня. — Комуністичний уряд Румунії проголосив вчора плян на негайну будову каналу, що мав би получити Дунай з Чорним морем в найблищому віддаленні на закруті біля Черноводи, в прямій лінії на схід від Букарешту.

БОЛГАРИ ПРОТЕСТУЮТЬ.

Лейк Соксес, 27 травня. — Болгарський міністер закордонних справ, Василь Коляров, повідомив вчора генерального секретаря ОН, мовляв грецькі вояки обстрілювали болгарську прикордонну сторожу. Він протестує проти „тих систематичних провокацій з грецького боку".

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA." P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

В РІЧНИЦЮ ІВАНА ФРАНКА

Точно 33 роки тому, дня 28-го травня 1916 року, Україна втратила одного зі своїх найбільших синів, як у древньому городі князя Льва умер Іван Франко. По собі він залишив творчу спадщину, що зробила його безсмертним. Тому нарід рік-річно згадує цю річницю, пригадуючи при цьому ті чесноти, що їх Франко мав, ті правди, що їх він голосив та за які страждав, ті цілі, що їх він визначив і ті шляхи до них, які він вказав.

Характеризуючи Івана Франка, нарід назвав його „Мойсеєм", „Учителем", „Каменярем" та численними іншими великими поняттями. Справді бо, заслуги Івана Франка для українського народу рівняються виведенню з неволі духової темряви і пересудів, відповідають науці найосновніших життєвих правд і громадських чеснот та є рівнозначні з мозольним трудом каменяра, що своїм потом і кров'ю промощує шлях для тих, що мають пройти по його кістках.

Значення та вартість Івана Франка для українського народу можна б пізнати найкраще в перспективі порівнання тогочасного стану української свідомости з сьогоднішньою. Звичайно, в перетворенні української маси з перелому попереднього і нашого сторіччя та у сформуванні її в модерну українську націю щонайменше в потенції, рішальну ролю відіграла не тільки творчість Івана Франка. Але без неї, без її високого ідеалізму на базі найтвердшої дійсности, цей процес національного самооформлення і самооб'явлення навряд чи був би досягнув теперішнього ступеня, якщо був би досягнув його взагалі. Це грім Франкового слова потряс народних „гір найглибшої основи" та вказав виразно на ту „обітовану землю", що криється в душі та вартості і силі самого народу.

Іван Франко залишив грубі томи своїх творів і сьогодні вже написані дальші томи для вияснення його творчости. Без познайомлення з тою творчістю ніхто не потрапить вповні збагнути ані української душі, ані пізнати українського минулого, як і не потрапить належно оцінити сучасного, чи відкрити таємницю майбутнього.

Вартість творчости Івана Франка переходить далеко рямці самої тільки української проблематики та самого періоду, в якому жив і творив цей великий Поет і Громадянин. Американець Кларенс А. Меннінг, в своїй передмові до тільки що виданої стараннями Українського Народного Союзу збірки вибраних творів Франка в англійському перекладі покійного д-ра Конді, стверджує, що „ці поеми є більше ніж тільки документами минулої доби", та що „підкреслена правда, яку Іван Франко проповідував своїм землякам, має далеко ширше застосування". Цей авторитетний американський знавець української літератури та української історії в дальшому заявляє: „Це зокрема правдиве в цих днях, як залізна завіса ще більше затиснилася над головами українського народу та як цілий світ загрожений жорстоким маревом зради всіх людських ідеалів, навмисним спотворенням шляхетних почувань і проявів та безжалісним бажанням завести між людьми нове та найгрізніше рабство, відоме коли-небудь в історії. В такій хвилині — продовжує проф. Меннінг — добре прислухатися спокійному, ясному і сильному голосові Івана Франка, який і тепер як в минулому проголошує, що людство не сміє дати себе звести на манівці в своєму шуканні кращого світу та що новий світ настане відповідно до того, як люди скрізь житимуть у свідомості до своїх обов'язків і зобов'язань до себе самих та їх ближніх".

Висновки американського звеличника Івана Франка, що кінчаються ентузіястичним окликом до пізнання та практичного виконання науки Поета, з подвійною силою відносяться до українців. Послухаймо науки Івана Франка, та йдімо за нею, бо вона допоможе нам злупати ворожу скалу, яка ще стоїть на шляху до здійснення наших ідеалів.

НА ПРЮ ЗІ ЗЛОМ

Один з найбільш авторитетних українських літературних критиків, Микола Зеров, так характеризує Івана Франка та його творчість:

„Франко мав рацію, коли писав, що він не песиміст. Бо хоч як трудний життьовий шлях йому припав, але в кінцевім акорді його творчости не чути жалібного дренчання ослабленої струни; навпаки, вони сповнені тупотом копит і звуками серен — музикою перемоги... В цім героїчнім напруженні, в цій переможній над скорбним і маловірним духом, над життьовими обставинами і добою — і полягає та величність Франка, в якій тепер не сумнівається, здається, ніхто і яка не дозволить, хоч як би змінилися умовини нашого життя, забути його як поета..."

Справді бо, в творчості, як і в житті Івана Франка подибується стільки міці, стільки твердости і стільки завзяття в прямуванні до обраної мети, що вони ставляють Поета на вершини громадських чеснот та на самому переді в поході народу до його ідеалів. При цьому Франко сам аж ніяк не преться в провідники. Навпаки, на ювілейній вечері він протестував: „Зробили мене керманичем, хоча я, придивившися правдивим керманичам на дарабах на Черемоші, зовсім не мав би охоти ним бути".

В тому то й діло, що Франка „керманичем" не зробили, тільки він сам ним став, він став ним своїм прикладом звичайного трудовика, звичайного каменяра, що прокладає у скелі бруковий шлях та ні на один мент не опускає молота. Франкове каменярство це не випадковий образ, це його заповіт, це його незламне бажання, це його самоозначення. В такому характері „звичайної" людини, звичайного трудовика він стає на прю з лихом, з долею, зі самим життям. „Чого важкий свій молот каменярський міняє на тонкий різець Петрарки?" — запитує він сам себе. А в своїй ювілейній промові він стверджує, що: „Двадцять літ був я пекарем, що пече хліб для щоденного вжитку... Я любив іти в ряді... і люблю". Він не герой і не хоче ним бути. Він каменяр, твердий і непоступний в своїм ділі, завжди готовий до найвищої жертви:

Нехай і так, що згину я
Забутий десь під тином,
Що всі мої думки, діла
Сліду не лишать, мов та мла
На небі синім.

Нехай і так! Я радо йду
На чесне, праве діло!
За него радо в горю вмру
І аж до гробу додержу
Мій прапор ціло.

В цих словах чи не криється головна суть Франкової творчости, з якої промінням розходяться всі інші чесноти. Всю свою надію Франко покладає насамперед на тисячі каменярських молотів, на здисциплінований, рішучий труд всього народу, що лупають скалу зла, не дивлючись ні на жар, ні на холод, бо „їм призначено цю скалу злупать". Він з огидою ставиться до людей несталих, „не гарячих й не холодних", що готові „на згоду з підлістю простягти руку" та „своєю честю укрити мідний лоб підлоти".

Це вид найгіршої погорди гідний,
Це вид Пилата, що Христа на муки
Віддав, а сам умив прилюдно руки.

Боротьба проти зла та промощування шляху правді і добру — ціллю Франкового життя і творчости. Сидячи біля вікна місячної ночі, Поет розпачливо шукає відповіді на питання:

Чи вірна наша, чи хибна дорога?...
І чом у нас відступників так много,
І чом для них підступство не страшне?
Чом рідний стяг не тягне їх до свого?
Чом працювать на рідній ниві — стид,
Але не стид у наймах у чужого?
І чом один на рідній ниві вид:
Безладдя, зависть і пиха пустая,
І служба ворогу?...

Не на всі ці та інші подібні запити Франко находив відповідь, але він знав як можна з цим злом боротись:

Лиш праця ржу зотре, що грудь з'їдає,
Чуття живе, негнуте заховає,
Не просихальную нору живить...
Лиш в праці варто і для праці жить.

В боротьбі проти зла та в твердій, жертвенній праці для свого народу Франко бачив розв'язку всіх проблем та досягнення мети. Він вірив в силу народу, він вірив в працю і в кінцеву перемогу правди і тому з найбільшим переконанням ентузіястично виголошував:

Довго нас недоля жерла,
Досі нас наруга жре;
Та ми крикнім: Ще не вмерла,
Ще не вмерла і не вмре!

ІВАН ФРАНКО

ПРОЛОГ ДО „МОЙСЕЯ"

Народе мій, замучений, розбитий,
Мов паралітик той на роздорожжю,
Людським презирством, ніби струпом вкритий!

Твоїм будучим душу я тривожу,
Від сорому, який нащадків пізніх
Палитиме, заснути я не можу.

Невже тобі на таблицях залізних
Записано у сусідів бути гноєм,
Тяглом у поїздах їх бистроїздних?

Невже повік уділом буде твоїм
Укрита злість, облудлива покірність
Усякому, хто зрадою й розбоєм

Тебе скував і запрягає на вірність?
Невже тобі лиш не судилось діло,
Щоб виявило твоїх сил безмірність?

Невже задарма стільки серць горіло
До тебе найсвятішою любов'ю,
Тобі офіруючи душу й тіло?

Задармо край твій, весь политий кров'ю
Твоїх борців? Йому вже не пишається
У красоті, свободі і здоров'ю?

Задармо в слові твойому іскриться
І сила й м'якість, дотеп і потуга,
І все, чим може вгору дух підняться?

Задармо в пісні твоїй ллється туга
І сміх дзвінкий і жалощі кохання,
Надій і втіхи світляная смуга?

О, ні! Не самі сльози і зітхання
Тобі судились! Вірю в силу твого духа
І в день воскресний твойого повстання.

О, якби хвилю вдать, що слова слуха,
І слово вдать, що в хвилю ту блаженну
Вздоровлює й вогнем живущим буха!

О, якби пісню вдать палку, вітхненну,
Що мільйони порива з собою,
Окрилює, веде на путь спасенну!

Якби!... Та нам, знесиленим журбою,
Роздертим сумнівами, битим стидом, —
Не нам тебе провадити до бою!

Та прийде час, і ти вогнистим видом
Засяєш у народів вольних колі,
Труснеш Кавказом, впережешся Бескидом,

Покотиш Чорним морем гомін волі,
І глянеш, як хазяїн домовитий,
По своїй хаті і по своїм полі.

Йосип Гірняк, Ню Йорк, Н. Й.

Проблеми українського театру на еміграції

Після розгрому „Березоля", еволюція театру в Україні взяла напрям лінії нищення усіх прикмет, які досі характеризували самобутнє обличчя українського театру. Сьогодні театр в Україні — це копія провінціонального російсько-совєтського театру. У своїй тематиці і по стилю, цей театр нічим не виявляє ідеї й українського духа, який відповідав би сьогоднішнім змаганням і боротьбі яку веде український нарід.

Ця дійсність була причиною заініціювання, три роки тому, інституції під назвою: „Театр-Студія", яка на своюму мистецькому прапорі розгорнула гасло: продовження творчих постулятів курбасівського „Березоля". Ми, ініціятори, зрозуміли, що театр, є тою із небагатьох установ, яка може і мусить служити своюму народові у його боротьбі, яку він цілими століттями вів і веде тепер на життя і смерть, за своє існування. Ми зрозуміли, що завдання еміграції, зберегти духові цінності від загибелі, якою грозить найстрашніший ворог нашого народу і збагатити той духовий скарб — надбанням світового культурно - політичного процесу. Ми побачили, що тут, по цей бік залізної завіси, перший раз за усю історію українського театру, ми, робітники його, опинились, в обставинах зовсім вільних від опіки окупантської цензури, яка віками пригнічувала і паралізувала творчо-мистецьку ініціятиву нашого театру. Ми зрозуміли, що не маємо морального права пройти цієї, небувалої для нашого театру, сприятливої ситуації. Кому ж, як не нам, учасникам боротьби за українську культуру, не використати ці обставини. Було б непростимим гріхом тих одиниць, яких Провидіння спасло, не продовжувати тут у сприятливих обставинах того діла, за яке поклали свої творчі голови сотні і тисячі наших друзів у завзятій боротьбі за духову свободу.

Ось із тих міркувань при кінці 1945 р. була покликана до життя „Театр-Студія".

Історія розвитку українського театру доказала, що тільки той театр і тільки ті його творці виконали своє місійне завдання, які зрозуміли ролю театру і його функцію у процесі розвитку духово-суспільної культури. Нам, ініціяторам, стало ясно, що для тієї мети треба виховати нове покоління акторів, музиків, художників, драматургів і театральних критиків, які нав'язали контакт із блискучим відродженням українського театру двайцятих років нашого віку, продовжили його традиції і збагатили новими сторінками історію нашого театрального мистецтва. Це можуть зробити тільки співучасники і робітники театру, які стануть беззастережно вірними служителями мистецько-театрального культу. Для того потрібний орден театральних братчиків і сестриць, які здатні відмовитись від особистого... і посвятити себе прекрасному і вічному театральному мистецтву.

Підкреслюємо: не мистецтву для мистецтва, а мистецтву для народу, його ідеям і змаганням. Бо чи ж може сьогодні актор стояти осторонь від тієї боротьби, яку веде його нарід за своє визволення? Це робить він тільки тоді, коли не співчуває тій боротьбі, або, явно опозиційно настановлений до визвольного змагу свойого народу. Тоді мистець прикривається плащиком „мистецтво для мистецтва" та іншими богемськими гаслами. Для творчого українського театру на протязі цілої історії ті гасла були чужими. Актор — і український театр у цілому — були завжди вірним лікарем своєї нації. У найкритичніші моменти боротьби він дуже часто перебирав ініціятиву у свої руки і побідоносно продовжував цю боротьбу, спричинюючи ворогові багато клопотів. Прикладів не далеко шукати. Світла епоха корифеїв народного театру і геніяльний Курбас з його Березолем, Кропивницький, Заньковецька, Садовський та Саксаганський у добі валуєвського указу: „не было, нет и быть не может", доказали, що: Був, є і буде! А Курбас, коли відобрали мову політикам, письменникам і пресі — довго сам із своїм Березолем продовжував боротьбу із непосильним ворогом, аж поки не злетіла його мужня голова.

Театр-Студія повинна і мусіла була піти за тими зразками і слідами із історії нашого театру. Це значить, приняти їхню ідейну настанову відносно змісту, шукаючи форм, яка відповідала б духові сьогоднішнього нашого дня.

Для того, щоби театр був на висоті таких завдань, він мусить мати високо-ідейних і мистецько - вишколених співробітників. Тут іменно є необхідна синтеза форми і змісту, без чого немислимий який-небудь мистецький твір. Український театр тільки тоді підіймався до тих висот, коли ці дві якості були осягнені. Театральна майстерність корифеїв нашого народного театру була досконалою.

Криза сьогоднішнього нашого народного театру, якого фактично ні в Україні ні на еміграції немає, полягає у тому, що після відходу зі сцени: Кропивницького, Садовського, Заньковецької та Саксаганського, їхні епігони ніколи і ніяк не могли досягнути висот майстерности і ідейного запалення своїх учителів. Продовжувачі народного театру вже не здібні були посвятитись тим цілям так, як це робили творці цього театру. Ось і тому народний театр від того часу терпів поразку за поразкою і дійшов до сьогоднішнього стану, над яким ми всі уболіваємо. Замість ідейних майстрів, народний театр заповнили люди, які там шукали заробітку і задоволення своїх амбіцій та пристрастей малих людей. Іменно це є катастрофою цього театру, з якої безумовно треба вийти і народний театр ще повинен заняти почесне місце у нашому культурному житті.

Доба Курбаса характерна тим, що він зумів прищіпити своїм співробітникам і глядачеві вище згадане ідейно-мистецьке світосприймання, а з рамок і форми народно-побутового вивів нас на арену європейського, а то і світового театру. Ось що цікаво: європейський, світовий і навіть російський модерні театри зовсім затерли грані свойого національного характеру, тоді, коли Курбас і його „Березіль" при своїй стилевій модерністичній формі, не тільки не загубив, але і вирізьблював ярке національне обличчя. У цьому, якраз найбільша сила Курбасівського таланту. Кожний глядач, що бачив і відчував у Курбасівському театрі виставу, не тільки зрозумілу для себе європейською формою, але запалився із українським національним духом. Березіль ніяк не піддавався намаганням окупанта асиміляції, загально есесерівського характеру і власне тому йому була об'явлена нищівна війна.

(Докінчення на стор. 3-тій).

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

39)

КАМЕРА ЕТАПНИКІВ

В пересильній камері Новосибірської тюрми НКВД було біля тридцяти в'язнів. Тюремним жаргоном цей народ звався „плутаним", бо в цю камеру, як пересильну „спрямовували людей з усякими статтями. Тут були священики, перманентні совєтські в'язні із генштабистів царської армії, колишні учасники махновського й українського націоналістичного руху, старі члени есерівської партії, студенти совєтських ВИШ-ів, колишні куркулі, що опинилися в тюрмі за спробу виїхати з Уралу на батьківщину, сектанти, інженери з якихось підприємств, агрономи совхозів і колгоспів, кілька чоловік кримінальників, три чи чотири троцькісти, а далі йшла різна робітничо-селянська дрібнота, яка потрапила до в'язниці за антисовєтські анекдоти й розмови, за зв'язок із колишніми людьми й куркульським елементом і подібну совєтську нісенітницю.

Частина в'язнів-пересильників валялись на одноярусних нарах, а решта походжала по величезній камері й провадила між собою нескінчені розмови.

Ось колишній учень якогось совєтського зоотехнікуму, Льоня. Хлопцеві років сімнадцять. Він блукає по камері й охоче розповідає всім історію своєї справи. Історія звичайна — совєтська. Їх було троє учнів. Містились вони в одній кімнатці інтернату, жили дружньо, дружньо вчились, були членами комсомолу, і так далі. Коротко, — були совєтським „плем'ям". В гуртожитку була у них невеличка тумбочка, куди вони хавали свої харчові продукти. До неї почала заглядати миша й чинити там „шкідницькі дії". Хлопці впіймали її й судили. Влаштували їй показовий суд із обвинувачем — прокурором, адвокатом і... ім'ям РСФСР, схвалили вищу міру покарання через повішення. Мишу на шпагаті тут таки повісили. От і весь жарт. Хлопці пореготали й розійшлись. А другого дня „трійку", що судила мишу, запросили до НКВД й посадили. Через кілька місяців їм дали по три роки і — в табір на перековку.

Льоня вдесяте обурювався:

— Ніяк не можу зрозуміти, завіщо нам дали по три роки? Кажуть, що за дискредитацію совєтського суду. А-ле ж це була просто хлопчача забавка. Стукачі прокляті „накапали" на нашу голову!

— Нічого, нічого, Льоню: курс зоотехнікуму доведеться тобі закінчити в таборі, а диплом видадуть урки, хе-хе! — кепкували з нього в'язні.

— І правильно! — погрозливо вигукував Льоня. — Слово чести даю, вам, що стану нальотчиком і буду заганяти „їх" туди, де зимують раки й інші мурашки. Покалічили мені молодість, так я їх (з наголосом на їх) покалічу так, як Бог черепаху!..

— А тебе, пацане, завіщо посадили сюди? — питають хлопця років 15—16, що стояв поруч Льоні.

— Завіщо? — терор! — перепитує юнак. — За „терор" проти сталінського портрета! — серйозно відповідає хлопець і незадоволено махає рукою.

— Як це „проти портрета"? — цікавляться в'язні.

— Бачите: Сашко вчився в семирічні, під час перерви почали пускати „метеликів" по стінах кляси. Знаєте, трохи надколюється перо, в нього вкладається квадратик паперу і — метелик летить. І от, Сашко ненавмисне влучив цим „метеликом" у портрет Сталіна — просто в обличчя... Учні донесли директорові, а директор — куди слід, от і вся чортівня! — з озлобленням вимовив Льоня і недобре вилаявся.

„Терорист" (із п'ятирічним терміном!) стояв і понуро гриз свої нігті.

— Нічого, — зробив висновок Сашко, — аби до весни, а там — махнемо драла... Ви не дивіться на мене, що я такий низький на зріст. За два тижні перед вашим етапом — пояснював хлопець, — через нашу камеру проходила ціла польська школа — хлоп'ят душ сімдесят, — просто сама дітвора від десяти років і до мого віку... Учились вони собі в клясі, у своєму якомусь там Мархлевському районі, біля самого польського кордону. Школа викладала польською мовою. Так от, до цієї школи в час лекцій під'їхали машини з ГПУ і всіх — лапата на Сибір, з усіма, можна сказати, вчителями й директором. Казали, нібито, забирали їх за шпигунство, яке вони для фашистів робили. От то були пацани, а я проти них цілий фрайер. Аби тільки до весни...

— Годі тобі тріпатись, Сашко, ходімо краще в шашки стукнемо, — втрутився Льоня і потяг його з собою в куток за нари.

Ось іще „прогулюється" по камері інженер Калугін. Його заарештували на якомусь військовому будівництві, після тортур і терзань давали десять років і спрямували в Крастаб. Йому сорок років, але з вигляду він старик, посивілий у льохах НКВД. Обоє очей скошені в різні боки (від сильного удару ручкою нагана в перенісся), обличчя й лоб у шрамах, — від побиття, в роті бракує п'ятьох вибитих зубів. І тільки після останніх тортур (очі й зуби), Калугін примушений був „признатись" за „шкідництво" і підписати протоколи обвинувачення.

А ось проходить по камері, шукаючи закурити колишній генштабист Челпанов. Він відбував уже третій чи четвертий термін, перетворився на дряглого старика й інваліда (по таборах чистив убиральні) і просить собі в Бога смерти.

(Дальше буде).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

Вол. Дорошенко.

Культурно-освітня та наукова праця в таборах і для таборів

(II ПЛЮСИ Й МІНУСИ).

5)

Спроби декого з таборових діячів, що далекозоро ще дивилися на справу, підготовити молодого покоління до майбутнього життя на чужині, заводити нижчі й середні технічні школи, цілком скрахували, наткнувшись на загальну байдужість. Їх не вдалося навіть урухомити через те, що зі згаданих уже вище причин не знаходилося охочих вступати до них, ні з дітей шкільного віку — їх не пускали батьки, ні з юнацтва, що потребувало б перевишколу. Правда, уряджувано по таборах різні перевишколеневі — довші чи коротші — курси, але вони не могли заступити кількалітньої систематичної шкільної науки.

Та й учащали на ці курси головно старші інтелігентні люди, а молодь і простолюд становили незначний відсоток. Зокрема мало було жінок між учасниками цих курсів. Доречі, часто-густо такі курси повставали припадково, під впливом тієї чи іншої принагідної потреби, а коли ця потреба минала, або ставала неактуальною, то курс раптом малів і вкінці розлітався. Пішла, наприклад, чутка, що братимуть на роботу до буряків у Канаду, й маса людей записалася на курси городництва й плекання буряків, сподіваючися, що посвідка про скінчення цих курсів допоможе скорше виїхати. Але як показалося, що до вербування на цю працю ще далеко, й покищо неактуальне, то й курс відразу зійшов майже на нівець. Так було і з курсами чужих мов. Коли актуальний був виїзд до Бельгії, повстав був попит на курси французької мови, але з виїздом людей на роботу, ці курси зараз же підупали. Таке саме ділялося і з курсами англійської чи еспанської мови. Взагалі про всі курси, які б вони не були, можна сказати, що вони не втішалися особливою фреквенцією, зокрема молодшого покоління, а серед слухачів, як правило переважали старші інтелігентні люди. І це не вважаючи на те, що серед таборян було багато таких людей, аді ніде не працювали, а проте мало хто з них хотів чогось навчитися. Селяни вважали, що їм не треба перевишколятися, бо вони й без того були й будуть господарями. Ремісники вдовольнялися своїм ремеством, а всі разом покладалися на свою фізичну силу, а там, мовляв, якось буде. Молодь воліла футбол і політиканство. До вивчення чужих мов загал мешканців ставився байдуже: вивчся, мовляв, на місці, а то тепер не знати, куди поїдемо, то й не знати, за яку мову братися.

Те саме, що про курси треба сказати й про виклади та доповіді. Ще найбільшою популярністю втішалися виступи домашніх і заїжджих демагогів, що намагалися тримати молодь у стані постійного революційного кипіння, яке не знаходячи виходу на чужині, виладовувалося в партійній грізні. Зимою 1945/46 р. таборове юнацтво мріяло про боротьбу з ворогом. „От, скоро настане весна, підемо додому воювати". Але від того часу не одна весна минула, а з таборів ніхто не рушив, а тільки до них прибували нові втікачі, між ними і бійці УПА.

Певний успіх подекуди мали спочатку народні університети, особливо там, де навколо було притягнути до навчальної праці добрі фахові сили з табору та поза нього. Але в таборах, що знаходяться далеко від культурних центрів, доводиться обмежуватися власними силами, а їх часто-густо не вистарчало для всіх запланованих дисциплін. Тут багато могла допомогти поміч наших центральних установ, насамперед обласних комітетів. Культурно-освітній референт ОНУЕ в Мюнхені намагався створити спеціальне лекційне бюро, до якого могли б звертатися таборові референти за відповідними прелегентами. На жаль ця справа не вийшла поза добрі наміри.

А після верунгу вона стала взагалі неможливою до здійснення з огляду на незвичайне подорожіння залізниці. Та останнім часом табори охопила така апатія, що ніякими засобами не заманиш публики до якоїсь науки. Минулої зими в одному з таборів запропоновано вечірні безплатні курси українознавства й релігійної освіти — і що ж, записалося на них всього чотири особи! Очевидно, курси не відбулися, хоч зголосилися потрібні викладачі, що згодилися працювати без ніякої винагороди впродовж кількох місяців.

Великою болячкою таборового життя була й зостається неграмотність, що досі ще ніде цілком не зліквідована. Боротися з цим лихом нелегко. Тяжко перебороти сором'язливість, особливо у жінок, які відмовляються хатньою роботою, дітьми, тощо. Старі люди покликуються звичайно на свої похилі літа й погану пам'ять. А що примусу нема, то справа ліквідації неписьменности й малописьменности шкутильгає й досі. Курси для неграмотних ледве животіють, часто-густо розпадаються. Вина за такий стан речей лежить безперечно в значній мірі на управах табору, на душпастирях обох церков та й на самому громадянстві, що байдуже приглядаються до цього сумного явища, яке так компромітує українську еміграцію. Для управських чинників справа ліквідації неграмотности чомусь стояла і стоїть на задньому пляні. Та й УНРРА й ІРО теж не без вини, зовсім не цікавляться цією справою. Адже ж від них залежало б вставити в бюджет відповідну суму на оплату потрібної сили з льонителе. Повинні б і різні жіночі організації в таборах — Об'єднання жінок, Марійської дружини, Сестрицтва тощо з одного боку, а організації ІМКА, УВКА з другого енергійно взятися до вирішення цього лиха.

„Великою перешкодою в належному розгорненні культ-освітньої праці був також брак книжок. Нічого й казати, як болючо давсь він у знаки в шкільництві. Ні учні, ні вчителі довший час не мали та в великій мірі й досі не мають потрібних підручників. УНРРА, як уже згадувано, майже нічого не зробила для заспокоєння цієї пекучої потреби.

Так само нічого не зробили й Обласні Комітети й ЦПУЕ, чи властиво його культурно-освітній відділ. ЦПУЕ не видало досі ні одного підручника. Вся його діяльність на цьому полі обмежилася лише рекомендаціями до шкільного вжитку кількох підручників, що їх опісля рішуче засудила фахова критика як цілком непридатні для навчання. Кепсько також стоїть справа і з шкільною лектурою. Бракує дуже багато творів із українського красного письменства. І як би не приватна ініціятива, що мала здебільшого спекуляційний характер, то було б зовсім погано. „Учительська Громада" теж нічого не вдіяла. Не зважаючи на всякі дискусії в пресі й існування спеціального Об'єднання дитячих письменників, що влаштовувало й свої спеціяльні з'їзди, майже нічого читати, й нашій малечі. Ні путящих книжечок, ні постійного часопису для дітвори так-таки й нема. Було, правда, кілька спроб дитячих журнальчиків, але ні одна не вдержалася.

На полі „великої літератури", поза дуже малими винятками, теж посуха. Процвітає в великій мірі всяка халтура. Тільки верунг, що наробив скитальцям стільки клопоту, має тут беперечну заслугу перед українською літературою, припинивши повінь халтурної творчости різних, мовляв Котляревський, „писарчуків поганих віршів", що просто заливали наші табори своїми нездарними оповіданнями й драмами.

(Дальше буде).

ПРЕДСТАВНИКИ ЧОТИРЬОХ „ВЕЛИКАНІВ" НА НАРАДАХ У ПАРИЖІ.—Тим разом не бачимо на нарадах міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг аж трьох відомих політиків. Ось так перший зліва на горі це Дін Ачесон, секретар стейту, що прийшов на місце ген. Джорджа С. Маршала. Біля нього Андрей Вишинський, що став советським міністром закордонних справ на місце Молотова. На долині зправа Роберт Шуман зайняв місце Жоржа Бідолта, б. міністра закордонних справ Франції. Тільки Ернест Бевин, британський міністер закордонних справ, далі при уряді.

Проблеми українського театру на еміграції

(Докінчення зо стор. 2-ої)

Ініціятори театру-студії розуміли, що для того, щоби піти по лінії створення театру, продовжувача світлих традицій, театру-шукача, який не присипляє, а збуджує глядача, потрібний актор, режисер, драматург, художник, музик і критик. Для нікого не є секретом, що на еміграцію виїхали далеко не найзначніші із українських театральних мистців, які змогли б виконати цю трудну і відповідальну ролю.

Представники так званого „народнього театру" уже у такому віці і з тамими мистецькими смаками і з такими горбами, які їм ніяк не дозволють стати на височінь, з якої вони могли б поглянути з перспективою на свій пройдений театральний шлях. Представники так званого „модерного театру" теж не зуміли піднятись до висоти мистецького „Ордену". Нечіткість ідейного настановлення поверховне сприйняття т. з., европеїзму, з цього погоня за репертуарними новинками, розрахованими на смак снобісько-міщанського глядача, від якого залежить касовий успіх, фаховий делітантизм, по-декуди провінційна безграмотність призвели їх до третьорядної ролі, а то, в окремих випадках до компромітуючої нас, як наці, халтури. Їхня самозакоханість і відсутність бажання праці над собою, цинічно-богемське ставлення до театральних святощів, зробило неможливим шукання однодумців у тому середовищі. Тому ми уважали за одинокуможливість почати усе спочатку. Ми звернули свій зір і увагу до нашої молоді, яка б проявила здатність і бажання присвятити себе українському театральному мистецтву.

Першим завданням було закласти основи — орденської мистецької корпорації, яка б стала носієм і пропагандистом ідей обновленого, вільного театру української еміграції. Тільки член театрального ордену, зможе винести усі труднощі такого типу театру, де немає державних установ ні меценатів, які могли б прийти не тільки з матеріяльною, але навіть з моральною помічю. Тут на еміграції потрібне чи ненайбільше самовідречення і самопосвята кожного члена-співробітника театру. Тільки після освоєння, того основного ідейного підложа можна було приступити до другого, але не менш важливого завдання, а саме, до всебічного фахового вишколу майбутніх акторських кадрів.

Ще у молодому театрі у 1917-19-тих роках, Лесь Курбас збагнув, що для українсьої сцени необхідний актор синтетичного діяпазону. У державних народів діференціяція жанрів така багата, що там актор драми не турбується комедією чи оперетою, ревією, естрадою і т. п., бо для цього мережа театрів надто різноманітна. Там актор має повну можливість спеціялізуватися в одному напрямі. Із практики українського театру знаємо, що і оперета не була недоступною нашому акторові драми. Світлої памяти артистка Катерина Рубчакова грала безконкуренційно Гальку, мадам Батерфлай, Катерину і не мала собі рівних у драматичному репертуарі: Ібзена, Зудермана, Чехова, Старицького, Карпенка-Карого, та навіть прімадонни штравсівських оперет могли позавидувати її приваблививости

Тут дуже цікаве явище і багато повчальне для нас, робітників театру, як і для мистецтвознавців. Із несприятливих обставин можна вийти переможно на мистецькі вершини, які були б у сприятливих обставинах недоступними. „Не було б щастя та нещастя помогло". Березіль теж мусів експериментувати у всіх жанрах, включаючи ревії і драматичні п'єси ставити у пляні опери, бо треба було намітити шляхи цих театрів, коли вони мали можливість повстати. У цьому еміграційні відносини ще гірші і для театру-студії теж потрібний був актор дуже многогранний, щоби у всіх родах театрального видовища він міг здобути у глядача належне співчуття. Бо і справді, коли театр не тільки повинен, але і мусить впливати на глядача, тоді мусить ужити усіх театральних засобів, щоби добитися своєї мети.

Із ідеологічних настанов театру-студії видно, що іменно для такої мети він повстав. Сьогодні театр мусить бути мистецькою установою, яка своїми засобами має помагати нашому народові у його боротьбі за досягнення визвольних і духових ідеалів. Тут не прикриється мантією „мистецтво для мистецтва", ні мистецтво для народу, для його стремлінь, навіть для його політики. Не для партій — партіок, але для народу у цілому. Партія сьогодні та — завтра вже інша, одна добра — друга гірша, а народ один і вічний, як і мистецтво вічне.

* * *

Три роки театр-студія на еміграції у Німеччині, вела свою працю по тому шляху і досягнула значних успіхів, про що свідчить те місце, яке вона заняла у нашому культурному житті. Тепер, коли основна маса нашої еміграції пересувається у заокеанські країни, де фактично є осідок усего культурного, вільного українського життя, — ініціяторам здається, що тут можна не тільки продовжувати наміченну працю такої інституції, як Театр-Студія, але і завершити її. Тут, у країні справжньої демократії, де кожна етнічна група має можливість культивувати свої традиції, українська сотні-тисячна громада, яка живе майже у всіх великих центрах, має, право на таку необхідну інституцію для духового життя — як театр. Тільки тут, у вільній країні, український театр може розвиватися.

На рідних землях „за залізною завісою" ворог зумів вже так здавити наше духове життя, що театр там сьогодні, це покруч і рахітик, від якого нашому поневоленому народові тільки сором. Наша батьківщина, хоч в ярмі, але пильно стежить за життям і культурним процесом своєї еміграції. Мистці, письменники, актори, які сотні масок надівають на себе, щоби тільки не попасти у кігті кровожадного окупанта, дуже заздрісно дивляться на нас і наше вільне життя.

Ті одиниці, яким судьба дозволила попасти у найсприятливіші обставини, повинні використати їх на створення справжнього українського театру, про який наші мистці на батьківщині можуть тільки мріяти.

ПАПА ПРОГОЛОСИВ СВЯТИЙ РІК

Рим, 27 травня. Папа Пій XII. видав вчора традиційну папську буллу, проголошуючи 1950 рік святим. Буллу проголошено вірним Католицької Церкви в традиційний спосіб перед „святими дверима" катедри св. Петра в Римі та перед десятками тисяч народу. В буллі вияснюється цілі та форми святкувань. Святий Рік почнеться на Рідзво цього року та закінчиться в тому самому часі в наступному році. Папа взиває вірних відвідувати Рим та відбути визначені в буллі релігійні практики. Всі священники по католицьких церквах даватимуть вірним точні вияснення. Цілллю Святого Року, по словам буллі, є дати можність всім християнам спокутувати їх гріхи, поправити їх життя, як теж вказати шлях до чеснот і вічного щастя.

БИТВА ЗА ШАНХАЙ ЗАКІНЧЕНА

Шанхай, 27 травня. Битва за Шанхай між китайськими націоналістичними і комуністичними військами закінчилася вчора повною перемогою комуністів, як це четверте по величині місто в світі опинилося всецілю в їх руках. Урядові відділи, які здовж затоки Сучов вдержували позиції для охорони відступу головних сил, вчора склали зброю та під охороною малої кількости комуністичних вояків помандрували до табору полонених. Під час дводенних боїв місто зазнало деяких пошкоджень, але швидко вертається до можливих у війні „нормальних" обставин.

АРТИСТ-МАЛЯР ОЛЕКСАНДЕР МУСИЧУК ЗНОВУ ЗДОБУВ НАГОРОДУ ЗА КАРТИНУ

В місті Клівленд, Огайо, в публичному музею відбувається вистава образів, де побіч інших, висить там образ молодого українця-Артиста Олександра Мусійчука, який дістав признання. Про нього клівлендська і інша американська преса принесла широкі рецензії, оцінюючи його картину, як високовартісний само-портрет. Мусійчук є на закінченню науки в Артистичному Інституті в Клівленді, де йому вже пропонують посаду професора малярства. Інтересним є, що там учителює відомий в Клівленді українець, Іван Тейрал і його дружина Янічка-Тейрал. Обоє мають на виставі образи, що дістали другу нагороду. Крім картини Мусійчук має на виставі „скульп" статую різблену з „кест камінія", під назвою „Челіст". Про осяги Олександра згадує Бюлетень клівлендського Музею Мистецтва за травень і щоденник „Шерон Геральд з 24 травня. Олександер єсином о. С. Мусійчука тепер в Шероні, Па., і членом У. Н. Союзу.

СТЕПАН МУСИЧУК

ГОМІН УКРАЇНИ

(Комітетовим імпрези „Гомін України" присвята)

Гей, молоді сили,
Бистрії соколи!
Та розпустіть крила
Та летіть в простори!
Та злопотіть чуло
На гори й долини,
Щоб світи почули
Гомін України.
Най ваш гомін линє
За хмари високо,
Най славу Вкраїни
Рознесе широко!
Най чулий ваш гомін
До всіх заговорить,
Та най пустить промінь
Аж в степ й Чорне море!
Бо там Україна
Не гомонить нині.
Там пітьма, руїна
І кайдани сильні.
Там повні озіз й крови
Наші ріки рвучі,
Не чути в дібровах
Там птичок співучих.
Діти й вірні внуки
Козацького роду!
Обєднайте руки
Під стягом свободи!
Най Дух Вашингтона
Вам шлях освітляє,
Най працю достойну
Вам благословляє!
Най ворог пізнає,
Сатрап-кат московський,
Що в нас не вмирає
Живий Дух козацький.
Діти й внуки рідні
З далека з-за моря
Спішать Україні
Нести долю й волю.

Гей, молоді сили!
Сизокрилі орли!
Та розпустіть крила
Та летіть в простори!
Най світ, весь пізнає,
Що рід наш не згине,
Не тихне, лунає
ГОМІН УКРАЇНИ.

18. травня, 1949.

ПРИЗНАННЯ ДОЦІЛЬНОСТИ АНТАБЮЗУ НА ЗІЗДІ ПСИХІЯТРІВ

Монтреал, Канада. — На зізді Американського Товариства Психіятрів обговорювано доцільність уживання нового скандинавського ліку проти алкоголізму, звісного під іменем „антабюз". Учасники погоджувалися з думкою, що він вбиває охоту до пиятики, а крім того помагає ще в десять інших напрямках. Про це реферували д-р Юджін Барера, Волтер Осінські й Юджін Давідоф з Олбані, Н. Й.

МАЛО ВИГЛЯДІВ НА ПРАЦЮ ДЛЯ ВИПУСКНИКІВ.

Вашингтон. — Найближчого місяця велика кількість університетських студентів покінчить науку і почнуть шукати за становищами та працею. Тому, що біжучий рік принесе найбільше число випускників в історії нації, знавці твердять, що для них не стане праці. Це виявив Еван Клейг, комісар Статистики Праці. Одначе він додав, що з часом ситуація поправиться і професіоналісти будуть мати кращі вигляди на працю ніж біжучого року. Минулого року покінчило каледжі 319,000, а біжучого року їх число ще зросло. На рік 1950 надіються дальшого збільшення числа градуантів.

УВАГА! УКРАЇНЦІ НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦЬ! УВАГА!

ДЕСЯТИЙ ВІДДІЛ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ

запрошує всіх щирих українців-громадян і молодь, як місцевих так і з околиць, на

ПЕРШИЙ ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК

що відбудеться

в неділю, 5-го червня (June) 1949 р.

У MAPLE GROVE PICNIC PARK, 160th ST. & 46th AVE., FLUSHING, N. Y.

До танців пригравати орхестра Миколи Антошкова.

Парк відчинений від години 12-тої пополудні.

Власний буфет зо смачними домашніми перекусками і напитками.

Приїжджайте всі на цей пікнік, де під гарними зеленими деревами забавитесь на свіжім воздусі, а Комітет певний, що будете вдоволені.

DIRECTIONS TO PARK: B. M. T. Fourth Avenue Local to Queens Plaza, change for Flushing Train to Last Stop. I. R. T. Lexington Avenue to Grand Central, change for Flushing Train to Last Stop. Then take Bus Q 26 Queens Village or Q 27 Rosewood, get of at 160th St. & 46th Ave.

О. ГЕЦ.

ШКІЦИ З БРАЗИЛІЇ

(ILHA DAS FLORES — ОСТРІВ КВІТІВ)

5) (Продовження)

Спосіб годівлі свиней тут також дуже своерідний. Для них не будують ніяких загород, але засівають велику площу кукурудзи, і, коли вона дозріває, до неї впускають молодих поросят. В час, коли всі качани знищені годівля вважається закінченою, і годованців спродується. Для себе самих кольоністи рідко коли бють, бо тут мясних виробів тримати довго не можна. Отже всяке живло доводиться продавати, а мясо купувати в міру потреби.

Щоб доповнити картину життя бразилійських хліборобів, слід згадати, що тут є місцевости, в яких підчас дощових періодів у горбів обсуваються ґрунти, ставлячи тим самим під загрозу існування цілих посілостей. Найродючіша частина — поверхня ґрунту спливає з водою, а лишається гола глина, на якій не родять навіть найвибагливі культури. В пошуках за ліпшою землею кольоністи залишають старі оселі і йдуть шукати кращих місць.

Тепер, коли підсумувати цю коротеньку характеристику життя бразилійських кольоністів, стане зрозумілим, що переважна кількість рільників тримається сільського господарства лише з конечности, постійно шукаючи інших середників до життя. Якщо декому вдається тим чи іншим способом зібрати трохи грошей, то в таких випадках кольоніст майже завжди пориває з ріллею і береться до торгівлі, або промислу і перекочовує до міста. Ціла господарка спродується або винаймається якомусь початківцеві, чи попросту стоїть облогом „на всякий випадок".

Бразилія під оглядом національним.

Бразилія —це край дуже різнобарвний щодо свого національного складу. Окрім корінного, властиво бразилійського населення, що повстало в наслідок змішання портуґальців з місцевими індійськими племенами, є багато інших рас та національностей, котрі зберегли свої характерні риси, або, змішавшись з іншими, створили нові типи і характери.

З европейських народів найбільш помітними є німці, італійці, українці та поляки. З азіятських — японці та сирійці.

Німці мають одну цілком опановану і навіть „огерманізовану" провінцію Санта Катаріна, котра своїм зовнішнім виглядом не подібна ні до одної з решти двадцятьох і упорядкованістю та чистотою нагадує скоріше Баварію. До часів знаменитої Варґасівської націоналізації Санта Катаріна була дійсно мінятурною Німеччиною: там говорили виключно по-німецьки, були німецькі школи, німецькі написи, німецькі фірмо та установи і т.д.

— Уявіть собі, —розповідає очевидець, — такий факт: якось то приїжджаю я до Блюменау (Флоріянополіс — Столиця Санта Катаріни), де я мав справу з одною фірмою. Знаючи, що з місцевих німців багато по-портуґальськи не розуміють, вирішив я звернутися по інформації до якогось очевидного не-німця. Аж бачу — іде мурин і то такий чорний, ніби його щойно перед хвилиною наваксували найліпшою пастою марки „Ердаль". Кличу його і питаю, де є така і така вулиця. Мурин приємно усміхнувся і відповів мені найчистішим гамбурґзьким діялектом: „Іх ферштее ніхт!"

Обравши собі за базу згадану провінцію, німці поширили свої впливи далеко поза її межами. Особливо в Парані, зокрема в Куритибі, часто почуєте німецьку мову на вулиці, в склепах і навіть в деяких установах.

Іронія долі хотіла, щоб та ідеольогічна зброя, з якою німці хотіли завоювати світ, тут обернулася не тільки проти них самих, а й проти їхніх політичних союзників — японців та італійців, і 1942-го року, коли націоналістичні настрої в Бразилії досягли свого апогею, їм всім не тільки позакривали їхні установи, школи та товариства, не тільки заборонили вживати мови, але сконфіскували їхне майно, а багато попросту знищили погромами. З поворотом демократії, коли горячка минула і пристрати заспокоїлися, в урядових колах дискутується справа про частинний зворот коштів і відшкодувань усім потерпілим. Загальну суму сконфіскованого у громадян „осі" капіталу обчисляють на 500,000,000 крузейрів. Претенсії досі поставлено на 150,000,000. Як буде ця справа вирішена — невідомо, але й по всіх понесених втратах і досі згадані громадяни „осі" мають у своїх руках 6 мільярдів (25%) цілого обігового капіталу в Бразилії.

Японці головно зосереджені в провінції Сан Павльо та на півночі Парани. Майже всі вони за незначними вийнятками є звязані з сільським господарством. Вони мають величезні плянтації бавовни, чаю, мяти та посідають своердний монополь в городництві. Вони добре оволоділи секретами бразилійської землі та клімату і виплекують прекрасну ярину. Але, боячись суперництва, тримають таємниці виключно для себе, замкнувшись в муроване недоступне коло. Тому на ринкові ярини японці не мають конкурентів. і, осівши в околицях промислових міст, нероздільно посідають одну з найбільш прибуткових ділянок сільського господарства.

Знаменита в Бразилії хліборобська коператива „Котія", яка тепер нараховує у своему складі 4,000 членів і 27 національностей, є також ділом японських рук. Щоб мати уявлення про розміри цієї організації, досить сказати, що „Котія" на початку цего року дала своїм членам 108 мільйони крузейрів позички на нові плянтації, а річна продукція цієї кооперативи дорівнює 500 мільйонів крузейрів.

(Дальше буде).

Спортові Вісті

І. ТОРОНТО.

С. Т. „Україна" — Вандерерс 12:0 (6:0).

Дня 6. травня 1949. С. Т. Україна в Торонті розіграла свої перші змагання за мистецтво другої кляси ліги копаного мяча з англійською дружиною Вандерерс. Свого першого противника за мистецтво перемогла з рахунком 12:0. Ворота для „України" здобули: Панчишин 5, Чаплинський 4, Кучкуда 3.

II.

С. Т. „Україна" — 1000 Клоб. 3:2 (1:0).

13 травня 1949. С. Т. „Україна" в других з черги мистецьких змаганнях перемогла свого найсильнішого противника, кандидата на мистця групи. Гра була дуже цікавою, змагуни „України" завзято боронили своїх воріт і після впертої боротьби в останній хвилині вирішили вислід змагань в свою користь. Ворота здобули: Чаплинський2, Раєвський 1.

С. Т. „Україна" виступила в такому складі: Леxіцький — Романець; Кіт — Чаплинський (Мочерняк І.); Хитра; Опалевич — Маланюк, Ярема (Чаплинський), Панчишин, Кучкуда, Раєвський.

III.

Висліди зі змагань Джуніорів за Мистецтво Торонта й околиці в коп. мячі.

24. 4. 1949 — Торонто.

С. Т. „Україна" — Джуніори — Істенд 0:0.

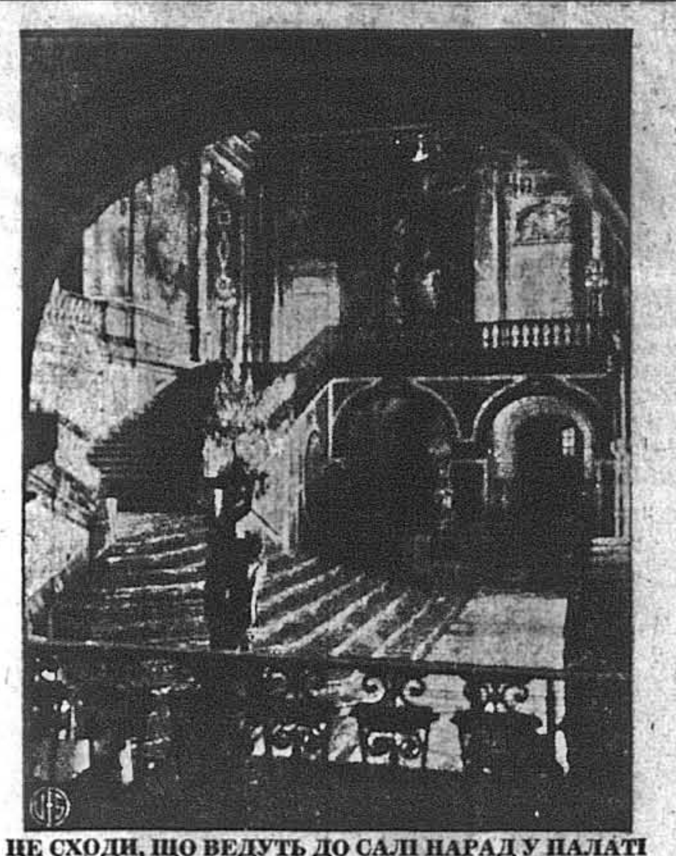
29. 4. 1949 — Ґвелф.

С. Т. „Україна" — Джуніори — Ґвелф 3:0 (1:0).

11. 5. 1949 — Торонто.

С. Т. „Україна" — Джуніори — Рівerделі 2:2 (0:1).

А. Б—енко.

ЦЕ СХОДИ, ЩО ВЕДУТЬ ДО САЛІ НАРАД У ПАЛАТІ ТАЛЄРАНА В ПАРИЖІ, ДЕ ТЕПЕР РАДЯТЬ МІНІСТРИ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ЧОТИРЬОХ ПОТУГ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

Нові імігранти

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету на кораблі „Дженерал Тейлор" до Ню Йорку в дні 28-го травня:

Брикса Петро, Ярослав, Володимир; Бутрий Антін; Данилик Микола; Фур Іван, Стефанія, Мирослава, Марія; Каспарек Іван, Анна, Юрій; Корджинська Марія; Козік Франтішек; Котинкевич Микола; Козловський Степан, Ярослав; Кравчук Ярослав, Анна, Віктор; Кунінський Михайло, Галина; Лещук Григорій; Луців Богдан, Марія, Юрій; Маланчук Ярослав, Ольга, Олександер; Мартин Марія; Мартин Юстина; Масляк Адам; Назарко Степан, Софія, Степан, Іван, Анна; Смеричанська Олена, Ірина; Теслюк Овій, Евфрозина; Теслюк Іван, Раїса, Віра, Олександер; Добош Василь, Анна, Петро; Ґелембин Василь, Олександра; Ковман Марія; Китастий Петро; Лободоцький Осип, Ольга, Христина, Наталія; Лисий Теофіль, Катерина, Михайло, Юліян, Ярослав, Ольга, Віра, Ігор, Лідія; Мельник Михайло, Параска, Олег, Ольга; Паздрій Богдан; Собечко Павло; Сухар Юліян; Шрубович Михайло, Ольга, Наталія, Валентина, Олександер; Трач - Блавацький Теодор, Евдокія; Тимчук Роман; Варвара Володимир; Залізняк Дмитро; Струк Володимир; Топа Володислав, Марія, Леодадія; Литвиненко Наталія; Мельник Володимир, Марія, Ірина.

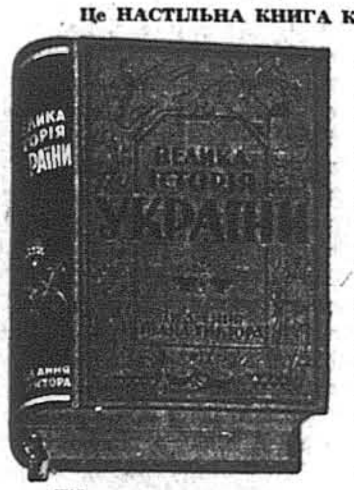
Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету на кораблі „Дженерал Стюарт" до Ню Йорку в дні 30-го травня:

Хоменко Григорій, Маріля, Анатоль; Чорнодольська Валерія; Яковенко Петро, Валентина, Людмила, Микола; Кекало Микита; Ковалик Дмитро, Євгенія, Олександра, Марія; Лаврів Текля; Коченко Анатолій; Оношко Явдоха, Юрій; Артим Іван, Анна, Олег; Касій Петро; Козбур Нестор; Кознарський Зенон; Луцька Олена; Лисенко Павло, Наталія, Володимир, Юрій; Микитюк Сергій, Таїса, Галина, Олена; Полщук Іларіон, Віра, Лариса; Понятишин Василь, Іванна; Процик Осип, Ольга, Софія; Рабуха Андрій, Пелагія, Микола, Анатолій, Іван; Шафран Євген; Широченський Павло, Євгенія; Собків Петро, Володимира, Галина, Дарія; Жук Ірина; Гавриленко Михайло, Аркадій, Марія; Каркоц Михайло, Петро, Юрій.

ВЕЛИКА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Видання Івана Тиктора

Це НАСТІЛЬНА КНИГА КОЖНОГО УКРАЇНЦЯ!

Дійсна величина книги 7x10x2,½ цалів.

Вона має 1,000 сторін друку великого формату і около 600 ілюстрацій, появляється місячними книжками по 64 сторін. Ціна одної книжки 85 центів. Приймаємо передплату найменше на 3 книжки (192 сторін), себто на три місяці, що виносить $2.50. На 6 місяців за 6 книжок (384 сторін) $5.00. Передплата на цілість Великої Історії України, 15 книжок, до 1,000 сторін, тільки $10.00. До цілости буде додана безплатно оригінальна, тривка обкладинка. Хто платить за цілість зогори, отримає від Видавництва ще гарний і цінний подарунок.

Просимо замовити і надіслати передплату, а Велика Історія України прийде до Вашого дому.

Замовлення посилати на адресу:

IWAN TYKTOR, Publisher,
P. O. BOX 3597
WINNIPEG, MAN., CANADA.

Приймаємо заступників для поширення Великої Історії України на місцях. — Видавництво приміщене у Виннипеґу при: 834½ Main Street.

ЗАМОВЛЕННЯ 7
До В-ва І. Тиктора,
Виннпег, Ман., Канада.

I. TYKTOR, PUBLISHER,
P. O. Bov 3597,
Winnipeg, Man., Canada.

Висилаю передплату на Велику Історію України, на цілість, на 6, на 3 книжок*) $________ і прошу висилати її на адресу:

Імя й прізвище: ____________________

Докладна адреса: ____________________

(Адресу просимо писати по-англійськи).

Незаможні можуть платити місячну передплату 85 центів.

*) Непотрібне скреслити.

КОСИ

Коса австрійська до клепання з найліпшої сталі, ціна з пересилкою $5.00. Серп з зубами або до клепання $1.50. Бабка $1.95. Молоток $1.95. Перстень до коси подвійний $2.00.

Замовлення посилайте до:
UKRAINIAN BAZAAR
170 E. 4th St., New York 3, N. Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

БЕЗПЛАТНА ПРОБА, на Arthritis або Rheumatism. Перестаньте терпіти і тратити гроші. Ця оферта в Америці і Канаді для нових покупців. Пришліть 25¢ поштовими марками на пересилку. (Ці, котрі вже купували, мусять платити регулярну ціну два доляри). Пишіть нині: Leon Solid Liniments, 311 — 5th Ave., New York 16, N. Y.

НАЙБІЛЬШИЙ
АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ
СЛОВНИК
М. Л. ПОДВЕЗЬКА
Займає 792 сторін друку—50,000 слів та виразів
ЦІНА $4.75—з пересилкою $5.00.
„Конституція Америки і Як стати Горожанином" даємо до кожного Словника в додатку. Пишіть до:
SURMA
11 E. 7th Street, New York 3, N. Y.

НАД ОЗЕРОМ
Оповідання з американського життя
написав С. КОТИК
Сторін 109. — Ціна 75 ц.
Замовлення враз з належитістю слати до:
"SVOBODA"
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
З Канади треба платити тільки американською валютою.

ПОШИРЮЙТЕ ПРАВДУ ПРО УКРАЇНУ!
СКАЖІТЬ СВІТОВІ ЯК, ЗА ЩО І ПРОТИ КОГО БОРЕТЬСЯ УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД!
Замовте негайно для себе і для своїх знайомих
ДОКУМЕНТАЛЬНУ ІСТОРІЮ
Української Повстанчої Армії
"UKRAINIAN RESISTANCE"
The Story of the Ukrainian Liberation Movement in Modern Times
ТІЛЬКИ ЩО ВИДАНУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ
УКРАЇНСЬКИМ КОНГРЕСОВИМ КОМІТЕТОМ АМЕРИКИ.
Ціна книжки $3.00.
Замовлення разом з належитістю посилайте до:
"SVOBODA"
81-83 Grand Street, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

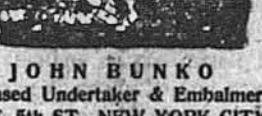
ВАКАЦІЇ
ХТО ХОЧЕ виїхати на літні вакації, маю відповідні кімнати до винаймування на ціле літо, як також приймаю на свої харчі. Є став до купання. Голоситися до:
Mr. & Mrs. W. TURSKI,
BOX 84, CHESTERFIELD,
OAKDALE, CONN.
Phone: New London 2-4604

Професійні Оголошення

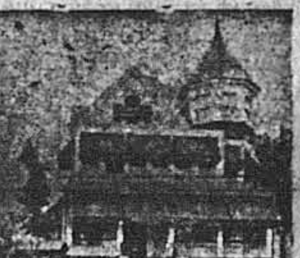
Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)
N.Y.C. — Tel. GRamercy 7-7697.
Острі й довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуття жил лікуємо без операції. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів. Офісові години: В будні 10—7 P. M. В неділі: 11—1 P. П.

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY AIRCONDITIONED
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЙТІ
NEW JERSEY
ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА
У випадку смутку в родині кличте як в день так і в ночі:
JOHN KOWALCHYK
129 GRAND STREET,
cor. Warren Street
JERSEY CITY, 2, N. J.
Tel. BErgen 4-5131

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як — $150
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer.
137 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

Comfortably air conditioned
Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
and IRVINGTON, N. J.
Essex 5-5555
OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами
B BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET
NEW YORK CITY
Tel. ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 155 St.)
Bronx, N. Y.
Tel. MElrose 5-6577

ТАРЗАН, ч. 2103. У смертельнім моменті.

Не могучи звільнити себе начас, володар джунглів перевернувся на один бік...

...і ніж вбився без шкоди в землю.

Коли він замірився поновно, малпочоловік вхопив його за руку.

Потім цілою своєю силою Рінкер нагнувся над Тарзаном і вимірив ніж у його грудь.